

Yhteistyökumppani yrittäjäyrysluokka

8F ja tilataideteos Kylätoimintakeskus Kukon pihassa. Yrittäjäyrysluokka on jälleen mukana Muikkumarkkinoilla.

Oikealla ylhäällä: Anni taiteilee kasvomaalausta Muikkumarkkinoilla.

Oikealla alla: Taitonäppi.

Vuonislahden taiteilijatalon sihteeri tiedottaa...

Kuin nuoret jumalat...

1973 olin Tampereella opiskelemassa lehdistöoppia. Tulin viikonlopoksi kotiin Tervon Hautomäelle. Lukuharastukseni tietävä naapurin isäntä - armoton ja tinkimätön Kalle Päätalo-fani - tuli kyläilemään ja ääni väristen antoi minulle luettavaksi kirjan, jota luonnehti näin:

- Tämä on toiseksi parasta mitä Suomen muuseuvun eläjistä on kirjoitettu. Melekin pärjee Piätalon Kallelle.

Teos oli Heikki Turusen Simpauttaja ja olihan se järjestyvä lukukokemus vähän yli parikymppiselle maalaiskylän kasvatille. Perusvire oli tuohon aikaan hyvin samanlainen niin Savon kuin Pohjois-Karjalankin kylissä, Impan tuntoihin oli helppo samaistua.

Seuraavan kerran Simpauttaja tuli ajankohtaiseksi 1975 Vekaranjärven varuskunnassa. Suoritin varusmiespalvelusta Pohjois-Karjalan Patteristossa Ylämyllyllä, mutta aliupseerikoulu oli tuolloin Vekaranjärvellä, jonne oppilaat tulivat Ylämyllyltä ja Lappeenrannan Tykistörykmentistä.

Eräänä helmikuun päivänä kasarmien käytävillä levisi tieto, että illalla on televisiossa Heikki Turusen Simpauttajasta tehdyn elokuvan ensiesitys. Jouduin kirjuriiksi, kun me Ylämyllyltä tulleet au-oppilaat teimme patterin päällikölle anomuksen, että pääsisimme illalla poikkeusluvalla katsomaan auditorioon Simpauttajan. Perustelimme pyyntöä sillä, että kyseessä on pohjoiskarjalaisittain erittäin merkittävä kulttuuritapahtuma, jonka katsomisella on melko varmasti myös maanpuolustustahtoa vahvistavia ulottuvuuksia.

Kaikkien yllätykseksi kapteeni Laakso hyväksyi anomuksemme ja pääsimme katsomaan Simpauttajan ison auditorion pienestä televisiosta. Kapteenikin oli sen kotonaan katsonut, koska seuraavan aamun käskynjoalla antoi arvionsa elokuvasta sotilaallisen täsmällisesti ja ytimekkäästi:

- Se oli hyvä elokuva.

Simpauttajan katsominen Vekaranjärvellä oli tosin aiheuttaa heimosodan, sillä Lappeenrannan pojat eivät päässeet Simpauttajaan katsomaan, koska lupa-anomus oli tehty vain meidän Ylämyllyltä tulneiden nimissä. Lupa-simme eteläkarjalaisille tehdä Yleisradiolle anomuksen, että lappeenrantalaisen Laila Hietamiehen kirjasta olisi tehtävä tv-elokuva pikaisella aikataululla.

Kesällä Pohjois-Karjalan Patteristo lähti tykistöleirille

Rovajärvelle. Sotilaskotiin tuli niin Karjalan Maa kuin Karjalainenkin. Karjalan Maassa oli ilmoitus, että lehdessä on uutistoimittajan paikka avoinna. Opiskeluni olivat kesken, mutta pistin hakemuksen sisään sillä periaattella, että jos tulen valituksi, niin pari vuotta töitä ja sitten Tampereelle gradua lopettelemaan. Työt alkoivatkin syksyllä 1975 ja silloin kuulin, että paikka Karjalan Maan toimituksessa oli avautunut, kun kirjailija Heikki Turunen oli ilmoittanut, ettei palaa enää virkavapaaltaan toimitussihteerin töihin, vaan jää vapaaksi taiteilijaksi.

Heikki Turusen henki leijui 70-luvun loppupuolella vielä hyvin vahvana niin Karjalan Maan toimituksen kuin latomonkin käytävillä, vaikka miestä itseään toimituksessa näki enää aniharvoin.

Päämuistelija oli kirjaltaja Ensio "Enska, Ema" Makkonen, jolla oli loputon juttukokoelma toimittaja ja toimitussihteerin Heikki Turusen tempauksista. Heikki on myöhemmin todennut, että Enska Makkonen oli hänelle erittäin tärkeä tukija ja kannustaja kun esikoisromaanin luomistuskat olivat pahimmillaan.

Toinen kävelevä turushessu-tietosanakirja Karjalan Maassa oli reprovuaaja Kari Kolehmäinen, jonka muistelukset keskittyivät lähinnä kaverusten vapaa-ajan nautintoihin, joita Kari K:n mukaan oli tarkalleen yksi kappale eikä kyseessä ollut kivennäisvesien nauttiminen.

Erään muisteluksen mukaan toimitussihteerin Turusella oli tulenpalava kiire pistää lehti kiinni niinä lauantai-iltoina, kun piti kiirehtiä viimeisellä linja-autovuorolla riijuureissulle Juukaan. Eräänä lauantai-iltona, kun lehden painaminen piti aloittaa, painajat huomasivat, että yksi sivu on toimitussihteeriltä jäänyt kokonaan tekemättä. Latomon faktori oli kiireessä koonnut ylijäämäjutuista uutissivun, mutta se ei pelastanut toimitussihteerää, vaan kirjapainon pomoilta tuli maanantaina melkoinen moiteryöppy.

Haukuista suivaantuneena Heikki päätti seuraavana viikonloppuna korjata tilanteen. Sunnuntain lehti piti olla 12-sivuinen, mutta toimitussihteerin laittoikin painoon 13 sivua ja oli kuulemma ollut kovin hämmästynyt, kun maanantain moitteet olivat olleet entistäkin kovaäänisempiä.

Kun selaa vanhoja Karjalan Maan vuosikertoja, niin toimitussihteerinä Heikki oli vuosikymmenen ajastaan edellä. Kuivahko, toteavan asiallinen uutisotsikointi sai

kyttä - toimitussihteerin Turusen otsikot ovat vauhdikkaita, iskeviä ja lukemaan houkuttelevia.

Ennen Karjalan Maata Heikki Turunen oli työskennellyt toimittajana Lieksan Lehdessä. Sieltä on peräisin ehkäpä lennokkaain tarina Heikin lehtimiesuralta.

Heikki oli ensimmäistä kesäänsä Lieksan Lehdessä. Päätoimittaja oli lomilla ja Heikin esimiehenä oli toinen lieksalaislegenda, Simo Härmäläinen, jolla oli jo toimittajan kokemusta hieman Heikkiä enemmän.

Simo laittoi toimitusharjoittelijan tekemään juttua kauppalan keskusurheilukentän urheilukisoista. Tulostaso ei päättä huimannut eivätkä urheilijoiden varusteetkaan kaikkiin osiin olleet aivan vaatimuksia vastaavia, joku harrasti lajiaan jopa kumisaappaat jalassa.

Heikki tuli toimitukseen ja alkoi tukka silmillä, tupakka suupielessä käyryten naputtaa kisaselostusta. Kohta olikin valmis juttu esimies-Simon synnättävänä. Urheilujuttu alkoi: "Kuin nuoret jumalat he kiisivät yli kenttien..."

Palautetta odottava toimitusharjoittelija sai vt. esimiehellään varovaisen neuvon: - Otettasko tuo alku vähän perinteisemmällä ja arkisemmalla tyyliä, jotenkin että "Kauppalan keskusurheilukentällä eilen pidetyissä yu-kisoissa parhaimman tulostason jnejne..."

Vaikka toimittaja ja toimitussihteerin Turunen jätti lehtityön, niin lehtiä kirjailija Turunen ei silti hylännyt. Heikin pakinoita ilmestyi niin Karjalan Maassa, Karjalaisessa kuin Karjalan Heilissäkin.

Osa Karjalaisessa ilmestyneistä pakinoista on julkaistu kirjana. Tässä yhteydessä pääsin konkreettisesti avustamaan kirjailijaa.

Pakinat kirjaan oli valittu, dead line lähestyi, mutta kirjailijalla oli vielä yksi tuskan paikka:

- Mikä helevetti sen nimeks pitäs panna, tänäänä pitäs kustantajalle nimi sanoo, onko ehotuksia?

- Hojo hojo! Tarjoo sitä, ehdotin.

Heikki tarjosi, kustantaja hyväksyi ja pakinakokoelma HOJO HOJO "Viisikymppisen viisikymmentä päästöä" ilmestyi 1995.

Jouko Salmela
kirjoittaja on Karjalan Maan ja Karjalaisen
eläköitynyt uutispäällikkö